

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของปฏิบัติการ “พามูปากลับบ้าน”

น.ท.พิชิตพล ถนนอมงาม

คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ชาวที่โด่งดังและมีผู้ติดตามมากที่สุดในช่วงเดือนที่ผ่านมา คือข่าวการค้นหาและช่วยชีวิตทีมฟุตบอล “หมูป่าอะคาเดมี” ซึ่งประกอบด้วยนักฟุตบอลเยาวชนชายอายุ ๑๑ - ๑๖ ปี จำนวน ๑๒ คน และผู้ช่วยโค้ชอีก ๑ คน รวม ๑๓ ชีวิต ที่ติดอยู่ในถ้ำหลวง วนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ต.โป่งผา อ.แม่สาย จว.เชียงราย ซึ่งเป็นถ้ำที่มีความลึกประมาณ ๑๐.๓ กม. ลึกที่สุดเป็นลำดับ ๔ ของประเทศไทย เนื่องจากเข้าไปภายในถ้ำแล้วเกิดฝนตกหนักและมีน้ำป่าไหลท่วมทางเข้าออกของถ้ำ ทำให้ติดอยู่ภายในถ้ำตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิ.ย.๖๑ ช่วงเย็น จนกระทั่งถูกพบตัวทั้ง ๑๓ คนในสภาพอิดโรย เมื่อวันที่ ๒ ก.ค.๖๑ ช่วงหัวค่ำ ณ จุดที่เรียกว่าเนินนมสาว ห่างจากปากถ้ำประมาณ ๔.๓ กม. รวมเวลาค้นหาประมาณ ๒๒๒ ชม. และสามารถนำตัวหมูป่าออกมาได้อย่างปลอดภัยครบทั้ง ๑๓ ชีวิตในวันที่ ๑๐ ก.ค.๖๑ รวมเวลาปฏิบัติการกู้ภัยในครั้งนี้อย่างน้อย ๑๘ วัน คิดเป็นกว่า ๔๐๐ ชั่วโมง

ข่าวปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยในครั้งนี้นอกจากจะเป็นที่สนใจของชาวไทยแล้ว ยังเป็นที่กล่าวถึงไปทั่วโลก เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่น่าสนใจเพราะมีอุปสรรคมากมายในปฏิบัติการซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นปฏิบัติการกู้ภัยที่ยากที่สุดในโลก ต้องทำงานแข่งกับเวลา ทำงานในสภาพที่ยากลำบากเพราะถ้ำมีความลึกและสลับซับซ้อน มีถ้ำแคบ ออกซิเจนต่ำ บางช่วงมีน้ำท่วมสูงจรดเพดานถ้ำ ซึ่งเป็นน้ำเย็น ไหลแรง และเป็นน้ำขุ่น นอกจากเรื่องความยากลำบากในการปฏิบัติการก็แล้ว ผู้ประสบภัยยังเป็นเด็กและเยาวชนทำให้เกิดความสงสารและเห็นอกเห็นใจจากผู้ติดตามข่าวทั่วโลก และผู้ประสบภัยยังเป็นทีมฟุตบอลเยาวชนซึ่งเหตุการณ์เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีการแข่งขันฟุตบอลโลก ๒๐๑๔ ที่ประเทศรัสเซียพอดี จากความประจวบเหมาะที่ได้อธิบายมานี้ ทำให้เหตุการณ์นี้มีผู้ติดตามจากทั่วโลกมากกว่าฟุตบอลโลก ๒๐๑๔ เสียอีก

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในมุมมองของผู้บัญชาการเหตุการณ์

จากคำให้สัมภาษณ์ของ นายณรงค์ศักดิ์ โอสถธนากร ผู้บัญชาการศูนย์อำนวยการร่วมค้นหาผู้สูญหายในวนอุทยานแห่งชาติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จ.เชียงราย (ผบ.ศอร.) ในรายการ “โลกป่วน (Disrupted World)” ทางไทยพีบีเอส เมื่อวันอังคารที่ ๒๔ ก.ค.๖๑, ๒๒๐๐ - ๒๒๕๕ สามารถสรุปปัจจัยสู่ความสำเร็จของปฏิบัติการครั้งนี้ได้ ดังนี้

๑. มีการวางแผนที่ดี กล่าวคือ ในปฏิบัติการครั้งนี้มีการวางแผนไว้อย่างรัดกุม โดยมีแผนการปฏิบัติในเบื้องต้น ๔ แผน ซึ่งพยายามดำเนินการคู่ขนานกันไป ได้แก่

- ๑.๑ การค้นหาและนำออกทางหน้าถ้ำ ซึ่งใช้เป็นแผนหลัก
- ๑.๒ การค้นหาโพรงหรือปล่องเข้าถ้ำจากบนภูเขา
- ๑.๓ การสูบน้ำออกเพื่อระบายน้ำและค้นหาทางเข้าถ้ำจากทางที่เป็นทางออกของน้ำ
- ๑.๔ การใช้เครื่องมือสแกนและเจาะภูเขาลงไปสู่ถ้ำในตำแหน่งที่คาดว่าเด็กติดอยู่

โดยแผนทั้งหมดผ่านการประชุมกลั่นกรองและเห็นชอบจากกลุ่มผู้บริหาร และเมื่อมีแผนที่ดีแล้ว ต้องมีการนำไปปฏิบัติที่ดีด้วย นอกจากนั้นยังมีการประชุมกลุ่มผู้บริหารเพื่อทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนทุกวันอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง เพื่อให้แผนมีความทันสมัยอยู่เสมอ

๒. ข้อมูลข่าวสาร (Information) คือ ข้อเท็จจริงและองค์ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งเรื่องแผนผังถ้ำ การคาดการณ์เรื่องฝนฟ้าอากาศ เส้นทางของน้ำเข้าออกจากถ้ำ พื้นที่บนภูเขาที่อาจมีโพรงหรือปล่องให้ลงไปในถ้ำได้ ข้อมูลของร่างกายมนุษย์ในการอดอาหาร การใช้ก๊าซออกซิเจน ฯลฯ

และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสถานการณ์ และมีผลต่อการวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินการ ตลอดจนการแถลงข่าวและแก้ข่าวเท็จ หรืออาจรวมเรียกว่า การปฏิบัติการด้านสารสนเทศ (Information Operation : IO) โดยอาจกล่าวได้ว่า ในปฏิบัติการครั้งนี้ มีการจัดการด้านข้อมูลข่าวสารได้อย่างดีเยี่ยม

๓. การร่วมแรงร่วมใจทำงานเป็นทีม ในปฏิบัติการครั้งนี้มีการจัดแบ่งและมอบหมายหัวหน้าทีม เป็นผู้รับผิดชอบงานแต่ละภารกิจอย่างชัดเจน หากมีบุคลากรผู้มีความถนัดในด้านใดเพิ่มเข้ามา ก็จะจัดให้อยู่ในกำกับของหัวหน้าทีมที่จัดไว้แล้ว โดยทุกคนต้องทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ เคารพบทบาทหน้าที่ของผู้อื่น ที่สำคัญคือต้องเคารพหัวหน้าทีม และร่วมแรงร่วมใจกันทำงานโดยมุ่งสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

๔. การมีภาวะผู้นำของหัวหน้าหน่วยระดับรอง หัวหน้าทีมที่ได้รับมอบหมายในปฏิบัติการครั้งนี้ทุกคน มีภาวะผู้นำ และแสดงความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการการปฏิบัติของแต่ละภาคส่วนได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก มีผู้เข้าร่วมปฏิบัติการนี้เป็นหมื่นคนซึ่งมาจากหลายภาคส่วน จึงต้องมีการจัดโครงสร้างหน่วยการปฏิบัติให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. การมีความหวังและพลังใจ ในปฏิบัติการครั้งนี้ ทุกภาคส่วนทั้งผู้ปฏิบัติ ผู้สนับสนุน แม้แต่สื่อมวลชนล้วนมีความหวังเต็มเปี่ยมที่จะพบเด็กและช่วยเด็กไว้ได้อย่างปลอดภัย แม้ว่าสถานการณ์จะเลวร้ายเพียงใด ก็ยังคงมีความหวัง และสร้างพลังใจเป็นแรงผลักดันให้มุ่งมั่นในการบรรลุภารกิจ

๖. เดชะพระบารมีของ ร.๑๐ โดย ผบ.ศอร.ขยายความว่า ข้อนี้ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะด้วยเดชะพระบารมีของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทำให้การปฏิบัติเป็นไปได้อย่างราบรื่น พระองค์ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์บางอย่างที่ ศอร.ไม่สามารถจัดหาเองได้ หรืออาจจัดหาได้แต่ต้องใช้เวลามาก ทำให้การทำงานเป็นไปได้ง่ายขึ้น และยังทรงเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติในการบรรลุภารกิจอีกด้วย

๗. การมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพราะมีเป้าหมายชัดเจน และมีพลังใจเต็มเปี่ยม ผู้ร่วมงานทุกคนจึงมีแนวคิดเดียวกัน คือ ไม่เจ้อไม่เลิก ไม่สำเร็จไม่ยอมแพ้ ช่วยไม่ได้ไม่กลับ

๘. มีการยอมรับความช่วยเหลือจากนานาชาติ โดยใช้หลักแนวคิดที่ว่า การทำงานที่แข่งกับเวลา หากมีทรัพยากรมากกว่า ย่อมทำงานได้มีประสิทธิภาพมากกว่า นอกจากนั้นยังได้มีการร้องขอความช่วยเหลือจากมิตรประเทศที่มีบุคลากร ทรัพยากร และเทคโนโลยีเฉพาะทาง เพื่อช่วยในการปฏิบัติการกิจ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในมุมมองทางทหาร

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ เชื่อได้ว่าจะต้องมีการนำมาถอดบทเรียนในระดับประเทศหรือระดับกองทัพ อย่างแน่นอน หากแต่คงต้องใช้เวลาในการรวบรวมรายละเอียด และเรียบเรียงข้อมูลต่าง ๆ ของการปฏิบัติให้ครบถ้วนครอบคลุมต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในอนาคต ผู้เขียนจึงขอแสดงความคิดเห็นส่วนตัว โดยวิเคราะห์ปัจจัยสู่ความสำเร็จของปฏิบัติการในครั้งนี้อย่างเป็นมุมมองทางทหาร (Military Perspective) ตามแนวคิดทางยุทธศาสตร์ (Strategic Framework) และหลักการสงคราม (Principles of War) ดังนี้

๑. แนวคิดทางยุทธศาสตร์ (Strategic Framework)

หากพูดถึงแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของทหารแล้ว เรามักใช้โมเดลของ Arthur F. Lykke, Jr. คือ Ends Ways Means ขยายความคือ การบรรลุภารกิจทางทหารเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ มีเป้าหมาย (Ends) มีวิธีการหรือหนทางปฏิบัติ (Ways) และมีทรัพยากรหรือเครื่องมือสนับสนุน (Means) ซึ่งปฏิบัติการในครั้งนี้มีองค์ประกอบครบถ้วนทั้ง ๓ องค์ประกอบ กล่าวคือ มีเป้าหมาย (Ends) ที่ชัดเจนคือการค้นหาและพาตัวเด็กออกจากถ้ำให้ได้อย่างปลอดภัย จากนั้นจึงได้มีการกำหนดวิธีการหรือหนทางปฏิบัติ (Ways) ได้แก่ การวางแผนการช่วยเหลือตามที่ ผบ.ศอร.ได้กล่าวถึงข้างต้น มีทั้งแผนหลักและแผนรอง

ซึ่งทุกแผนได้ดำเนินการปฏิบัติควบคู่กันไปเนื่องจากต้องทำงานแข่งกับเวลา และองค์ประกอบสุดท้ายมีเครื่องมือหรือทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติ (Means) ซึ่งได้จากการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานราชการ ตลอดจนภาคเอกชนและจิตอาสากลุ่มต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมสมทบในปฏิบัติการครั้งนี้ หากยังขาดสิ่งใดก็สามารถร้องขอ และได้รับการสนับสนุนอย่างทันที่จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้นแล้วผู้เชี่ยวชาญเหตุการณ์ยังมีลักษณะของผู้นำทางทหาร มีความเบ็ดเสร็จเด็ดขาด มีความกล้าหาญเสียสละ มีความเข้มแข็ง เอาจริงเอาจัง จึงทำให้ปฏิบัติการในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

๒. หลักการสงคราม (Principles of War)

หลายท่านอาจแย้งว่า ปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการค้นหาและกู้ภัย ไม่ใช่การทำสงครามสักหน่อย ไม่มีข้าศึกศัตรูที่ไหน ไม่ได้ไปรบกับใคร แต่แท้ที่จริงแล้ว หลักการสงครามสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ แม้กระทั่งการทำธุรกิจหรือการดำเนินชีวิตได้ โดยหลักการสงครามเกิดจากการศึกษาพิจารณาความสำเร็จและความล้มเหลวของการสงครามที่ได้กระทำมาแล้วในอดีต และยังได้มาจากการคาดคะเนสภาพกับลักษณะของการสงครามในอนาคต เพื่อหาทางเอาชนะสงคราม โดยในปัจจุบันหลักการสงครามของไทยมี ๑๐ ข้อ (หลักการสงครามทางอากาศ ที่ระบุไว้ในหลักนิยามพื้นฐานของ ทอ. พ.ศ.๒๕๕๑ มี ๑๑ ข้อ ซึ่งสามารถเทียบเคียงกันได้ทั้ง ๑๐ ข้อ) โดยในปฏิบัติการครั้งนี้อาจเปรียบได้กับการรบ ข้าศึกมิใช่เจ้าแม่ นางนอน แต่เป็นน้ำ รวมถึงปัจจัยจากธรรมชาติอื่นคือสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ หากจะวิเคราะห์ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยในครั้งนี้ตามหลักการสงคราม สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

๒.๑ หลักความมุ่งหมาย (Objective) ให้นิยามว่า “ต้องมุ่งไปสู่ที่หมายที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้คำว่า “หลักวัตถุประสงค์”) ซึ่งตรงกับแนวคิดทางยุทธศาสตร์คือ Ends โดยในปฏิบัติการครั้งนี้มีการกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และมีการดำเนินการปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายนั้น

๒.๒ หลักการรวมกำลัง (Mass) ให้นิยามว่า “รวมอำนาจกำลังรบ ณ ตำบลและเวลาที่แตกหัก” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้ชื่อเดียวกัน) อธิบายความก็คือ การรวมกำลังคือรวบรวมทรัพยากรหรือระดมสรรพกำลังที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองต่อการดำเนินการใด ๆ ณ เวลาและสถานที่ที่เราได้เปรียบข้าศึกมากที่สุด โดยในปฏิบัติการครั้งนี้ มีการระดมสรรพกำลังทั้งจากในและต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือทีมหมูป่า ทั้งทรัพยากรบุคคล เช่น ทีมดำน้ำ ทีมปืนเขา ทีมสนับสนุน แม้กระทั่งทีมทำอาหาร ทีมซักผ้า ฯลฯ ตลอดจนทรัพยากรที่เป็นสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ในการช่วยเหลือ เช่น ถังออกซิเจน อุปกรณ์ดำน้ำ อุปกรณ์สำรวจถ้ำ อุปกรณ์สูบน้ำ อุปกรณ์เจาะบาดาล อุปกรณ์สำรวจทางอากาศ อุปกรณ์จ่ายไฟ ฯลฯ ทำให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจ

๒.๓ หลักการดำเนินกลยุทธ์ (Maneuver) ให้นิยามว่า “ใช้อำนาจกำลังรบอย่างอ่อนตัวเพื่อให้ได้มาและดำรงไว้ซึ่งความได้เปรียบ” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้ชื่อเดียวกัน) คำว่า กำลังรบ ในที่นี้หมายรวมถึงทรัพยากรหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ในการบรรลุภารกิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในปฏิบัติการครั้งนี้มีการใช้ทรัพยากรมากมายจากหลายหน่วยงาน และมีการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ทั้งทรัพยากรบุคคลและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยประยุกต์ใช้ตามสภาพภูมิประเทศและสถานการณ์ที่เหมาะสม เช่น การใช้ปืนเขาเก็บรังนกมาสำรวจปล่องบนภูเขา การใช้ท่อส่งแก๊สเป็นท่อสูบน้ำออกจากถ้ำ การปรับเปลี่ยนวิธีการจากไม่รอให้น้ำลดเป็นการส่งมนุษย์ขว้างถังออกซิเจนทุกระยะ ๒๕ เมตร เป็นต้น

๒.๔ หลักการระวังป้องกันและ รปภ. (Security) ให้นิยามว่า “ไม่ยอมให้ข้าศึกได้เปรียบโดยที่เราไม่ได้คาดคิด” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้คำว่า “หลักความปลอดภัย”) ซึ่งเน้นการรักษาความลับและความปลอดภัยของฝ่ายเรา ในกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่า คือการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หรือการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้นั่นเอง ซึ่งจากเหตุการณ์นี้ มีการบริหารจัดการความเสี่ยงได้ค่อนข้างดี

โดยในการดำเนินการค้นหาและกู้ภัย ล้วนกระทำบนหลักของความปลอดภัยของ จนท.ผู้ปฏิบัติงาน เช่น การสูบน้ำในถ้าต้องใช้เครื่องสูบน้ำไฟฟ้าเพื่อไม่ให้เกิดก๊าซพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานในถ้า การต่อไฟฟ้าเข้าไปในถ้าต้องใช้อุปกรณ์ที่เชื่อมั่นได้ว่าจะไม่เกิดไฟรั่วให้เป็นอันตราย เป็นต้น และเมื่อเกิดการสูญเสียจากอุบัติเหตุ ก็ใช้เป็นบทเรียนในการป้องกันระมัดระวังไม่ให้เกิดซ้ำอีก ตลอดจนมีการแถลงข่าวเฉพาะข้อเท็จจริง และแก้ข่าวเท็จ (การต่อต้านข่าวกรอง) เพื่อป้องกันปัญหาข่าวเท็จที่อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและขวัญกำลังใจของผู้เกี่ยวข้องได้

๒.๕ หลักความง่าย (Simplicity) ให้นิยามว่า “แผน/คำสั่ง ที่ชัดเจนไม่ยุ่งยากต่อการเข้าใจ” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้ชื่อเดียวกัน) แม้ว่าปฏิบัติการในครั้งนี้นี้จะมีผู้เข้าร่วมจากหลายชาติหลายภาษา ทำให้มีอุปสรรคด้านการสื่อสารอยู่บ้าง แต่ก็สามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแผนและขั้นตอนการปฏิบัติมีความชัดเจน นอกจากนี้ในขั้นตอนสำคัญยังมีการซักซ้อมการปฏิบัติอีกด้วย เช่น การซ้อมดำน้ำพาเด็กออกจากถ้ำในสระว่ายน้ำ การซ้อมการลำเลียงผู้ป่วยจากหน้าถ้ำไปยังโรงพยาบาล เป็นต้น

๒.๖ หลักการรุก (Offensive) ให้นิยามว่า “ชิงความริเริ่ม ,ครองความริเริ่ม ,ขยายผลความริเริ่ม” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้ชื่อเดียวกัน) หรืออาจกล่าวเป็นภาษาชาวบ้านได้ว่า “ชิงลงมือก่อนเพื่อความได้เปรียบ” แต่สำหรับสถานการณ์นี้เป็นการสู้รบกับน้ำและปัจจัยจากธรรมชาติ การรุกจึงเป็นการริเริ่มกระทำในสิ่งเพิ่มเติมจากการกระทำเพื่อแก้ปัญหาแบบปกติทั่วไป เช่น การระบายน้ำออกจากถ้ำ ซึ่งโดยปกติจะใช้การสูบน้ำออกจากหน้าถ้ำ แต่ในปฏิบัติการนี้มีการรุกหรือการริเริ่มโดยการเบี่ยงทางน้ำไม่ให้เข้าถ้ำ และการเจาะน้ำบาดาลเพื่อช่วยลดระดับน้ำในถ้ำ เป็นต้น

๒.๗ หลักการออมกำลัง (Economy of Force) ให้นิยามว่า “ใช้กำลังแต่เพียงน้อยในด้านการปฏิบัติจริง” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้ชื่อเดียวกัน) คือการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ทูมทรัพยากรส่วนใหญ่ไปกับกิจกรรมหลัก และใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นในกิจกรรมรอง สำหรับปฏิบัติการนี้ต้องทำงานแข่งกับเวลา และมีทรัพยากรสนับสนุนค่อนข้างครบถ้วน จึงสามารถทูมใช้ทรัพยากรได้ทั้งกิจกรรมหลัก (การเข้าค้นหาและกู้ภัยจากทางปากถ้ำ) และกิจกรรมรอง (การหาทางเข้าถ้ำทางอื่น) จึงอาจเห็นภาพการออมกำลังได้ไม่ชัดเจนนัก แต่เราจะเห็นภาพการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างชัดเจน

๒.๘ หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ให้นิยามว่า “มีเอกภาพในการปฏิบัติภายใต้ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบเพียงผู้เดียว” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้ชื่อเดียวกัน) จะเห็นได้ว่า ยิ่งกิจกรรมใหญ่องค์ประกอบเยอะก็ยิ่งควบคุมลำบากบริหารจัดการยาก หากมีผู้สั่งการหลายคน หรือผู้สั่งการไม่มีอำนาจในการตัดสินใจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด อาจเกิดความสับสน ทำงานซ้ำซ้อน หรือไปคนละทิศคนละทาง จากสถานการณ์นี้จะเห็นได้ชัดเจนว่า นายณรงค์ศักดิ์ โอสถธนากร ผบ.ศอร. ซึ่งเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์มีเอกภาพในการบังคับบัญชาอย่างชัดเจน ทุกหน่วยต้องปฏิบัติตามแนวทางที่ ผบ.ศอร.กำหนดเท่านั้น แม้แต่การแถลงข่าว ผบ.ศอร. ก็จะเป็นผู้ให้ข่าวอย่างเป็นทางการแต่เพียงผู้เดียว

๒.๙ หลักการจู่โจม (Surprise) ให้นิยามว่า “โจมตี ณ เวลาและตำบลที่ ในรูปแบบที่ข้าศึกมีการเตรียมการน้อยที่สุด” (ในหลักการสงครามทางอากาศใช้ชื่อเดียวกัน) อาจกล่าวได้ว่าหลักการนี้คือ การหาจุดอ่อนของฝ่ายตรงข้ามเพื่อเข้าโจมตีแบบไม่ให้เห็นตัว ในทางทหารเราใช้การเตรียมข่าวกรองยุทธบริเวณ (Operational Intelligence Preparation of the Environment: OIPE) เพื่อหาข้อมูลเตรียมการรบและหาจุดอ่อนของข้าศึก ส่วนในสถานการณ์นี้ต้องสู้กับธรรมชาติ การเตรียมข่าวกรองยุทธบริเวณคือการประสานขอข้อมูลจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากผู้ที่เคยสำรวจถ้ำหลวงมาก่อน และจากชาวบ้านในบริเวณนั้น เพื่อหาจุดอ่อนคือหนทางที่คาดว่าจะสามารถเข้าไปในถ้ำได้

๒.๑๐ หลักการต่อสู้เบ็ดเสร็จ (Total Defense) ให้นิยามว่า “แผนิกกำลังรบทั้งสิ้นเพื่อชดเชยความเสียหายในด้านอำนาจกำลังรบ” ในข้อนี้ความหมายไม่ตรงกับหลักการสงครามทางอากาศ แต่ใกล้เคียงกับ หลักเอกภาพของความพยายาม (Unity of Effort) ของ ทอ. ซึ่งให้คำอธิบายว่า เป็นการรวมความพยายามสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการรบ หลักการในข้อนี้มีความแตกต่างของการให้นิยามตามไปธรรมชาติการใช้กำลังของแต่ละเหล่าทัพ แต่อยู่บนแนวคิดพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ การผนึกกำลังทั้งหมดเพื่อพิชิตเป้าหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการบูรณาการทรัพยากรเพื่อให้บรรลุภารกิจ โดยจากปฏิบัติการนี้จะเห็นได้ว่า ภารกิจคือการค้นหาและนำเด็กออกมาจากถ้ำ มีการผนึกกำลังจากทุกภาคส่วน เช่น จากหน่วยซีลและทีมดำน้ำในการเข้าค้นหาภายในถ้ำ จากทีมสูบน้ำเพื่อช่วยลดระดับน้ำในถ้ำทำให้หน่วยซีลทำงานได้ง่ายขึ้น จากทีมเจาะบาดาลและทีมเบี่ยงทางน้ำเพื่อช่วยทีมสูบน้ำลดระดับน้ำ จากทีมขนถังออกซิเจนเพื่อช่วยต่อระยะการดำน้ำให้หน่วยซีล จากทีมสำรวจโพรงถ้ำเพื่อหาทางเข้าจากด้านบน แม้กระทั่งทีมขนของ ทีมทำอาหาร ทีมเก็บขยะ ทีมซักผ้า ฯลฯ โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อช่วยให้ภารกิจสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากหลักการสงครามทั้ง ๑๐ ข้อซึ่งตรงกับหลักการสงครามทางอากาศแล้ว ยังมีอีก ๑ ข้อที่ไม่มีในหลักการสงคราม แต่มีในหลักการสงครามทางอากาศ คือ หลักขวัญ (Morale) ให้คำอธิบายว่าเป็นหลักการที่ทำให้มีจิตวิญญาณในการสู้รบ เป็นส่วนผลักดันทำให้กำลังทางกายภาพมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในทุกระดับของสงคราม ซึ่งในปฏิบัติการครั้งนี้ มีเหตุการณ์ที่สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ ได้แก่ การได้รับสิ่งของพระราชทานและได้รับพระราชทานกำลังใจจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ การได้รับกำลังใจจากพี่น้องประชาชนชาวไทยและชาวโลกผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการเดินทางมาประกอบพิธีของครูบาบุญชุ่ม ซึ่งแม้จะเป็นความเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่ได้ช่วยทำให้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดีต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ปฏิบัติการพามัมปากล้ากลับบ้านในครั้งนี้ เป็นตัวอย่างให้เห็นถึงการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตที่มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี สมควรนำมาถอดบทเรียนและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติการอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของประเทศไทย (Rebranding Thailand) ในสายตาชาวโลกได้อีกด้วย ผู้เขียนขอลงท้ายบทความนี้ด้วยข้อคิดที่ได้จากเหตุการณ์และเป็นส่วนหนึ่งของการ Rebranding Thailand นั่นคือ

“คุณควรริบพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เพราะถึงแม้คุณติดอยู่ในถ้ำลึกคุณก็ยังจำเป็นต้องใช้มัน”

บรรณานุกรม

หลักนิยามพื้นฐานกองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑.

ธีรนนท์ นันทขว้าง. หลักการสงครามกับการประยุกต์ใช้ ตอนที่ ๑ : ปฐมบทของหลักการสงคราม. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/324532> (วันที่ค้นข้อมูล : ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑).

อรรถสิทธิ์ หัสสิทธิ์ธรรม. หลักการสงคราม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.strategic-man.com>
(วันที่ค้นข้อมูล : ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑).

โลกป่วย Disrupted World : เบื้องหลังภารกิจ ช่วย ๑๓ ชีวิตที่ถ้ำหลวง (๒๔ ก.ค.๖๑). [สื่อออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : <https://www.youtube.com/watch?v=5ISvrDmb6WM&t=2258s> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑).

H. Richard Yarger. Towards A Theory of Strategy : Art Lykke and the Army War College Strategy Model. [Online]. Retrieved from : <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army-usawc/stratpap.htm> (Retrieved date : July 30, 2018)